

PERMAKÜLTÜR ETİK VE İLKELERİ

Karar Vermede Tasarımcının El Rehberi

09 HAZİRAN 2020, 2. BASKI

Derleyen: Dr. Murat Onuk

Kaynak: Permakültür Tasarımcısının El Kitabı, Bill Mollison

PERMAKÜLTÜR ETİK VE İLKELERİ

ANA YÖNERGE

Kendimin ve çocuklarımla varlığının ve geleceğinin sorumluluğunu alıyorum.

İşbirliği İlkesi

Yaşayan sistemlerin ve gelecekte hayatta kalmanın temelini rekabete değil işbirliğine dayandığına inanır, buna göre davranırım.

Permakültür Etiği

Yaptığım tüm faaliyetlerde; (1) Dünyayı gözetirim, (2) İnsanı gözetirim, (3) Nüfus artışımı ve tüketimimi sınırlar ve artan ne varsa ilk iki maddeye vakfederim.

Holmgren'in Uygulama İlkeleri

Gözler ve ilişkiye geçerim.

Enerjiyi yakalar ve depolarım.

Bir ürün elde ederim.

Otokontrol mekanizması kullanır, geri bildirim kabul ederim.

Yenilenebilir kaynak ve hizmetleri önemser ve kullanırım.

Atık üretmem!

Örüntülerden detaya doğru tasarlarım.

Ayrımam birleştiririm.

Küçük ve yavaş çözümleri kullanırım.

Çeşitliliği önemser, kullanırım ve arttırırım.

Kenarları kullanır, marjinal değer veririm. Orta yolun her zaman en doğru yol olmayabileceğinin farkındayım.

Değişimi kucaklar ve yaratıcı şekilde kullanırım.

Doğal Kaynakları Kullanma Kuralları

Atığı ve kirliliği azaltırım.

Eksilen mineralleri tamamlarım.

Dikkatli enerji muhasebesi yaparım.

Toplum üzerindeki uzun dönemli etkileri değerlendirebilmek için biyososyal etki analizi yaparım.

Yaşama Müdahale İlkesi

Yaratıcı bir düzeni açığa çıkaracak fırsatların kaosun içinde yattığını bilirim.

Geri Ödeme İlkesi

Aldığımı geri vermek zorundayım. Doğa verdiği her hediye için bir bedel ister. Kullanırsam öderim.

Geriye Dönme Yönergesi

Her şey, yerini alacak olanı sağlama sorumluluğunu üstlenir.

Doğal Sistemlere Dair İlkeler

Kalan doğal ormanları rahatsız edecek her türlü müdahaleye amansız ve tavizsiz karşı dururum.

Yıpranmış ve zarar görmüş doğal sistemleri dengeye getirecek güçlü bir rehabilitasyonu gerçekleştirmek için mücadele ederim.

Hayatta kalmama yetecek gıdayı mümkün olan en ufak arazi parçasında üretirim.

Seyrek ve tehlike altındaki bitki ve hayvan türleri için sığınaklar yaratırım.

Birch'in Doğal Sistemlere Dair Altı İlkesi

Hiçbir şey sonsuza kadar büyümmez. Çözünme ve tekrar doğma arasında bir sabit döngü vardır.

Hayatın devamlılığı küresel ölçekteki biokimyasal çevrimlerin bakımına bağlıdır. Özellikle karbon, oksijen, azot, sülfür ve fosfor çevrimlerine...

Popülasyonların telef olması ya çok kalabalık olmalarından ya da çok seyrek olmalarındandır.

Bir türün hayatta kalması ve çoğalması ağırlıklı olarak yaşam ağındaki birkaç temel faktöre bağlıdır.

Dünyanın yüzeyini değiştirme becerimiz, yaptıklarımızın sonuçlarını kestirme kabiliyetimizden daha hızlı artmaktadır.

Canlı organizmalar sadece araç değil aynı zamanda amaçtır. İnsan ve diğer canlılar için yarattıkları temel değerlerin ötesinde kendi öz değerleri vardır.

Pratik Tasarım Önergeleri

Tasarladığımız sistemler olabildiğince uzun yaşamalı ve en az bakıma ihtiyaç duymalıdır.

Güneşten beslenen bu sistemler kendi ihtiyaçlarını gidermekten başka onları tasarlayıp kontrol eden insanların ihtiyaçlarını da karşılamalıdır.

Bu sistemleri kurarken enerji tüketebiliriz ama sistem yaşamı boyunca bundan çok daha fazla enerjiyi koruyabilmeli ve depolayabilmelidir.

Mollison'un Permakültür İlkeleri

Doğaya karşı değil doğayla birlikte çalış.

Problem çözümünün ta kendisidir. Her şey iki yönlü işler.

En büyük değişimi en az etkiyle yarat.

Bir sistemin semeresi teorik olarak sınırsızdır.

Herkes ve her şey birer 'bahçıvan'dır. İçinde bulunduğu çevreyi değiştirir.

Gücü Terk Etmekte Sorumlu Politik Yaklaşım

Çıkar sağlayan otoritenin rolü; işlevi ve sorumluluğu hayata ve insanlara geri vermektir. Bu başarıldığında artık otoriteye ihtiyaç yoktur.

Başarılı bir tasarımın hedefi kendi kendini idare eden bir sistem yaratmaktır.

Kaynak Kullanım Politikası

Sorumluluk sahibi bir insan topluluğu, sürdürülebilir kaynakların semeresini sürekli azaltan kaynakların kullanımını yasaklar.

Dağınıklık İlkesi

Herhangi bir sistem veya organizma ancak üretken olarak değerlendirilebileceği kadar kaynak kabul eder.

Sistem Semeresinin Tanımı

Tasarım yoluyla üretilen, depolanan, korunan, tekrar tekrar kullanılan ve yönlendirilen enerji fazlasının toplamı sistemin semeresidir.

Sistem kendi büyüme, kendini çoğaltma ve bakımı için gerekli enerjiyi aldıktan sonra kalan enerji fazla enerjidir.

Semerede Hayatın Rolü

İnsanlar da dahil, yaşayan şeyler, bu gezegende kaynakları yakalamak üzere devreye girerek semere üretebilecek yegâne sistemlerdir.

Semerenin Sınırı

Hiçbir tasarımda semere sabit değildir. Semere tasarımcının anlama, kavrama ve yaratabilmesinin ölçüsüdür.

Gıdanın Semeresinin Zamana Yayılması

İhtiyaca göre erken, orta veya geç sezon türlerini seç.

Aynı çeşidin erken veya geç olgunlaşmasını değerlendir.

Uzun süre ürün veren çeşitleri seç.

Genel olarak sistemdeki çeşitliliğin aşağıdakileri esas alarak arttır:

Yaprak, meyve, tohum ve köklerin de ürün olarak kabul et.

İhtiyaç olduğunda hasat edilmek üzere bünyesinde depolama yapan türleri (ör. yumru köklüler, sert tohumlar, yakıt kerestesi, kök saplıları - rizomlar) seç.

Konserve, kurutma, kavda saklama, soğuk saklama gibi yöntemlere uygun türler seç.

Topluluklar arasında bölgesel bazda takas yaparak farklı enlem ve boylamlarda yetişmiş ürünlerle çeşitliliğin arttırılmasını araştır.

Döngüsel Fırsat İlkesi

Her döngüsel olay semere için bir fırsat yaratır. Döngüleri arttırmak semereyi artırır.

Doğadaki döngüler entropik sonlardan kurtulma fırsatı sunar, yaşamın kendisi temel besin öğelerini (azot, karbon, oksijen, su) çevrime tabi tutar, bu da semere için fırsatlar, türler için zamanda uygun yer (niş) fırsatları sunar.

Düzensizlik İlkesi

Düzen ve uyum başka kullanımlar için enerji üretir. Düzensizlik ise bir işe yaramadan enerji tüketir.

Keskinlik, düzenlilik, aynılık ve dosdoğruluk doğal sistemler için enerjiyi muhafaza eden bir düzensizliği ifade eder.

Stres ve Uyum İlkesi

Stres, doğal bir işlevin (fonksiyon) önlenmesi veya zorlanmış bir işlev olarak tanımlanabilir.

Uyum ise, tam tersine, tercih edilmiş ve doğal işlevlere izin verilmesi ve temel ihtiyaçların temin edilmesini ifade eder.

İstikrar İlkesi

Tasarımda istikrarı getiren tasarıma dahil edilen farklı öğelerin çokluğu değil bunlar arasındaki yararlı ilişkilerin çokluğudur.

Bilginin Kaynak olarak Kabulü

Bilgi 'kritik' potansiyel kaynaktır. Ancak edinildiği ve gereğince harekete geçildiği zaman bir kaynak haline gelir.

NEREDEN BAŞLAYACAĞIZ?

EKO-NOMİ ve EKO-LOJİ – EV DÜZENİ ve EV BİLİMİ

KENDİ EVİMİZDEN BAŞLAYACAĞIZ!

Mıntıka 0'dan Başlayarak Hareket Geçmek için Adımlar

Balkon ya da bahçende gıda üret.

Peynirini, yoğurdunu kendin üret.

Yerel ve mevsimlik gıdaları tüket.

Gıdanı temin ettiğin üreticileri seç, tanış ve ilişkiye geç.

Belediyenden bahçe talep et.

Organik atıklarından bahçe toprağı üret.

Bahçe ve saksılarında toprağı malç ile ört.

Bitki kardeşliklerinden faydalan.

Tek yıllık yerine çok yıllık bitkiler ek.

Zamanda ve mekânda istifleme yap.

Tohumları sakla ve toprakla buluştur.

Daha az et tüket, hatta et tüketme.

Suyunu biriktir, su hasadı yap.

Deterjan, şampuan ve sabununu kendin organik olarak üret veya satın al.

Plastik ambalaj ve poşet kullanma.

Atığını en aza indir, geri dönüşüme önem ver.

Termostatın derecesini kışın bir/iki derece düşür, yazın bir/iki derece yükselt.

Kullanmadığın odaların kaloriferini kapat.

Eğitimler al.

Öğrendiklerini paylaş.

Çocukları eğit.

Topluluklara katıl.

Tüketimini sınırlandır.

Fazlayı paylaş.

Bu listeye ekle ve paylaş.